

In welke sectoren speelt vergrijzing het sterkst? Een blik op heden en toekomst

Vijf jaar geleden publiceerde we 'Vergrijzing in de sectoren. Waar is de nood aan vervanging het hoogst?' (Neefs, Herremans, & Sels, 2012). Zoals de titel suggereerde, onderzochten we in welke mate de verschillende sectoren in Vlaanderen 'vergrijzen' en welke effecten dit heeft op de toekomstige uitstroom van werknemers. Die toekomst trachtten we in kaart te brengen aan de hand van projecties. Ondertussen hebben we ons projectiemodel geactualiseerd en verfijnd. Deze bijdrage bespreekt de resultaten van het nieuwe model en kan daarom als een update van het vorige artikel gezien worden. Zet de vergrijzing zich op eenzelfde manier door? Blijft het aandeel van de 55-plussers stelselmatig oplopen in de verschillende sectoren? Of bereiken we, door het geleidelijk aan uittreden van de babyboomers, stilaan een maximum? We starten dit artikel met een toelichting van ons projectiemodel sectoren, waarna we overgaan tot het vergrijzingsverhaal in de verschillende sectoren.

Projectiemodel sectoren

Verschillende componenten in het sectorprojectiemodel

Het 'projectiemodel sectoren' had in eerste instantie de betrachting om per sector de vergrijzing en de daaraan gerelateerde toekomstige uitstroom in kaart te brengen. Het was dus geenszins de bedoeling om de toekomstige sectorale tewerkstelling te voorspellen. We hebben wel een link gelegd tussen

het vergrijzingsverhaal en de aanwervingsbehoefte van een sector. Een verouderende werknemerspopulatie zal immers uiteindelijk tot een hogere uitstroom van 55-plussers leiden, wat een extra aanwervingsbehoefte kan creëren (afhankelijk van de sectorale groei) in het geval zij dienen vervangen te worden.

Om dit in het juiste perspectief te plaatsen, hebben we naast deze uitstroom van 55-plussers ook de uitstroom van jongere leeftijdsgroepen berekend. Zo kwamen we tot een model bestaande uit twee componenten. De eerste component behandelt de totale aanwervingsbehoefte (over alle leeftijden heen), dewelke bestaat uit de 'vraag' die ontstaat doordat enerzijds werknemers de sector uitstromen en een vervangingsbehoefte creëren (de vervangingsvraag) en anderzijds doordat er een groei kan zijn in het aantal werknemers in de sector (de uitbreidingsvraag). De tweede component van het model focust op de vergrijzing van een sector. Daarbij kijken we naar de evolutie van het percentage 55-plussers in een sector en naar de uitstroom van werknemers in deze leeftijdsgroep.

In deze bijdrage gaan we enkel in op de vergrijzingscomponent. De interactieve toepassing die we als Steunpunt Werk ter beschikking stellen (zie

www.steunpuntwerk.be/sectorprojecties), is uitgebreider en toont naast deze vergrijzingscomponent ook de totale aanwervingsbehoefte. In deze tool kan een bepaalde sector worden geselecteerd, waarna alle resultaten voor die sector worden weergegeven. We zoomen in dit artikel echter niet in op één sector, maar geven via een helikopterperspectief een globaal beeld over alle sectoren heen.

De sectoren delen we in op basis van de NACE-nomenclatuur (2-digitniveau), een door de EU geüniformiseerde codering voor economische activiteiten. In onze interactieve toepassing kan een gebruiker eveneens kiezen voor een sectorindeling volgens paritaire comités, de overlegorganen tussen werkgevers en werknemers. Aangezien er enkel paritaire comités voor private sectoren bestaan, hebben we in deze bijdrage gekozen voor de NACE-opdeling, zodat we de vergrijzingsproblematiek zowel in de private als de publieke sector kunnen vatten.

Bronnen en methode van het sectorprojectiemodel

Hoe komen we tot onze sectorale projecties? In ons model kijken we naar patronen uit het verleden en trekken die door naar de toekomst. We maken zo géén concrete toekomstvoorspellingen, maar proberen wel een zicht te geven op hoe het sectoren zal vergaan indien we de dynamieken uit het verleden op zijn beloop laten. In de vergrijzingscomponent van het model houden we eveneens rekening met de hervormingen van de uitbreidingsplannen onder de regeringen Di Rupo en Michel.

Bronnen

Om tot projecties te komen, hebben we in eerste instantie voor elke sector een stabiele historische reeks met tewerkstellingscijfers nodig. We gebruiken daartoe de administratieve databestanden van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en de Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels (DIBISS, het vroegere RSZPPO). Het gaat daarbij om de gedecentraliseerde bestanden, dit wil zeggen dat de tewerkstelling naar werkplaats wordt gemeten. We tellen zo per sector het aantal loontrekken dat in het Vlaams Gewest tewerkgesteld is over

de periode 2010-2015. Deze aantallen worden nog uitgesplitst naar leeftijd, zodanig dat we voor elke leeftijdscohort uit- en instroompatronen ontwaren die we vervolgens doortrekken (projecteren) naar de toekomst. Aanvullend maken we gebruik van de panelgegevens die de Kruispuntbank voor Sociale Zekerheid (KSZ) ter beschikking stelt via het Datawarehouse Arbeidsmarkt & Sociale Bescherming (DWH AM&SB). Deze informatie gebruiken we om extra stroombewegingen in kaart te brengen die niet tot uiting komen bij de cohorte-opvolging op basis van de geharmoniseerde tijdreeksen.

Methodologie

De projecties van het aantal (en de uitstroom van) 55-plussers bekomen we aan de hand van de 'cohortcomponentmethode', waarmee we voor elke sector de doorstroom van het aantal werkenden per leeftijdscohort jaar na jaar (over de periode 2010-2015) opvolgen en de corresponderende 'doorstroomcoëfficiënten' berekenen. Een doorstroomcoëfficiënt geeft aan in welke mate de tewerkstelling van een bepaalde leeftijdscohort (per sector) toe- of afgenomen is. Een toename van de cohorte betekent dat er per saldo nieuwe werknemers zijn bijgekomen (de instroom was groter dan de uitstroom), een afname betekent dat er per saldo werknemers zijn uitgestroomd. Bij de 55-plussers zal het veelal om uitstroom gaan. Door de berekende doorstroomcoëfficiënten toe te passen op de tewerkstellingsaantallen van het laatste jaar van onze historische reek, 2015 in casu, krijgen we de (geprojecteerde) tewerkstellingsaantallen voor 2016. Dit proces herhalen we tot we de aantallen van 2025 bekomen.

Door te werken met de cohortcomponentmethode houden we maximaal rekening met de leeftijdsstructuur van elke sector, wat zeer relevant is voor de projecties van 55-plussers. Door de cohorteffecten te laten spelen, krijgen we in de meeste sectoren een veroudering van de werknemerspopulatie doordat steeds meer werkenden doorschuiven naar de oudere leeftijdscohorten (zie infra). De doorstroomcoëfficiënten vatten daarnaast de sectorspecifieke uitredepatronen. Die verschillen van sector tot sector. Zo zullen sectoren waar het brugpensioen – tegenwoordig SWT: 'stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag' – frequent wordt toegepast (voornamelijk industriële sectoren) meer

uitstroom op lagere leeftijden vertonen dan sectoren die nauwelijks of niet van het brugpensioen gebruik maken (zoals in de publieke sector).

De hervormingen van de uitredstelsels van zowel de regering Di Rupo als Michel indachtig – waarbij de voorwaarden om vervroegd uit te treden verstrengd werden – kunnen we er evenwel niet van uitgaan dat het uitredgedrag de komende jaren identiek zal zijn aan wat we in de periode 2010-2015 observeerden. Daarom gaan we niet uit van gelijkblijvende uitredpatronen. De berekende sectorale doorstroomcoëfficiënten blijven weliswaar het vertrekpunt, maar we passen een correctie toe die zoveel als mogelijk rekening houdt met het geleidelijke optrekken van de leeftijdsvoorwaarden van zowel het vervroegd pensioen als het SWT-stelsel. Zo bekomen we een eindloopbaanscenario waarbij de hervormingen van de uitredstelsels worden ingebracht, weliswaar op een vereenvoudigde manier in de zin dat we bijvoorbeeld abstractie maken van de loopbaanvoorwaarden en sectorspecifieke uitzonderingsmaatregelen. Hoewel we deze methodologie uniform toepassen op alle sectoren, nemen we wel degelijk de specifieke sectorale uitredpatronen mee en komt de algemene filosofie van het langer werken terug bij alle sectoren.

Verouderende werknemerspopulatie

Ons projectiemodel heeft een expliciete sectorale invalshoek. Dit betekent dat onze projecties tot

stand komen op het niveau van de sectoren, in dit geval de NACE-sectoren (2-digitniveau). We selecteerden 73 sectoren die groot genoeg zijn (meer dan 500 werknemers in het Vlaams Gewest) en waar we een min of meer stabiele tijdreeks voor hebben. Dat wil zeggen dat er geen extreme schommelingen zijn die het maken van projecties bemoeilijken. Deze 73 sectoren kunnen we verdelen over drie hoofdsectoren, zijnde de secundaire (industrie en bouw), tertiaire (private diensten) en quartaire (publieke diensten) sector.¹ De resultaten voor deze hoofdsectoren (zie figuren 1 en 2) bekwamen we bottom-up-gewijs, door de samenstellende NACE-sectoren samen te voegen.

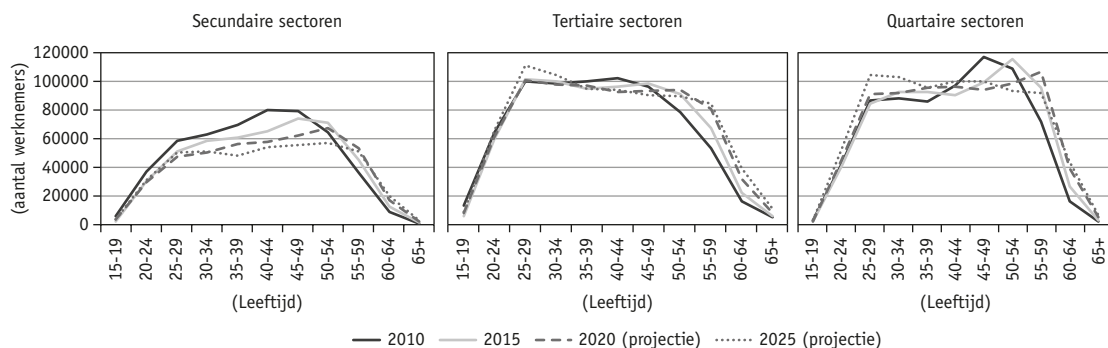
Hoofdsectoren: stijgende aandelen 55-plussers

We starten met een blik op de evolutie van de leeftijdsverdeling in de hoofdsectoren op vier meetmomenten (figuur 1). Bij 2010 en 2015 gaat het om de reële, historische aantallen, terwijl het bij 2020 en 2025 projecties betreft op basis van onze eerder besproken methodologie. Door de curves van de verschillende jaren te vergelijken, kunnen we nagaan of er sprake is van een systematische veroudering van de werknemerspopulatie. In dat geval zou de curve steeds meer naar rechts opschuiven.

We zien voor de drie hoofdsectoren inderdaad een duidelijke verschuiving naar rechts tussen 2010 en 2015, wat wijst op een toename van het aandeel van de oudere leeftijdsgroepen. Deze trend zet zich

Figuur 1.

Leeftijdsverdeling van de werknemers per hoofdsector (Vlaams Gewest; 2010, 2015, 2020 & 2025)

Bron: Projectiemodel sectoren o.b.v. RSZ, DIBISS, DWH AM&SB bij de KSZ (Bewerking Steunpunt Werk)

door in de projectie van 2020, maar lijkt daarna wat af te zwakken. Het lijkt er dus op dat de veroudering van de werknemerspopulatie een hoogtepunt bereikt rond 2020 en dat daarna een groter deel uitstroomt uit de arbeidsmarkt. Dit patroon manifesteert zich bij de drie hoofdsectoren.

De vergrijzingstrend heeft veel te maken met de babyboomgeneratie die geleidelijk aan in de oudere leeftijdsgroepen aan het belanden is. Vooral bij de quartaire sectoren zien we duidelijk de babyboompeik die stelselmatig opschuift. Dit uitte zich in 2010 in een grote groep 45- tot 49-jarigen (116 800 werknemers). In 2015 was deze cohorte, toen ging het om de 50- tot 54-jarigen, nog bijna even omvangrijk (115 600 werknemers). In de projectiejaren 2020 en 2025 is er logischerwijze een sterke daling van het aantal werknemers van de cohorte omdat ze dan in oudere leeftijdsgroepen – respectievelijk de 55- tot 59-jarigen in 2020 (106 900 werknemers) en de 60- tot 64-jarigen in 2025 (43 800

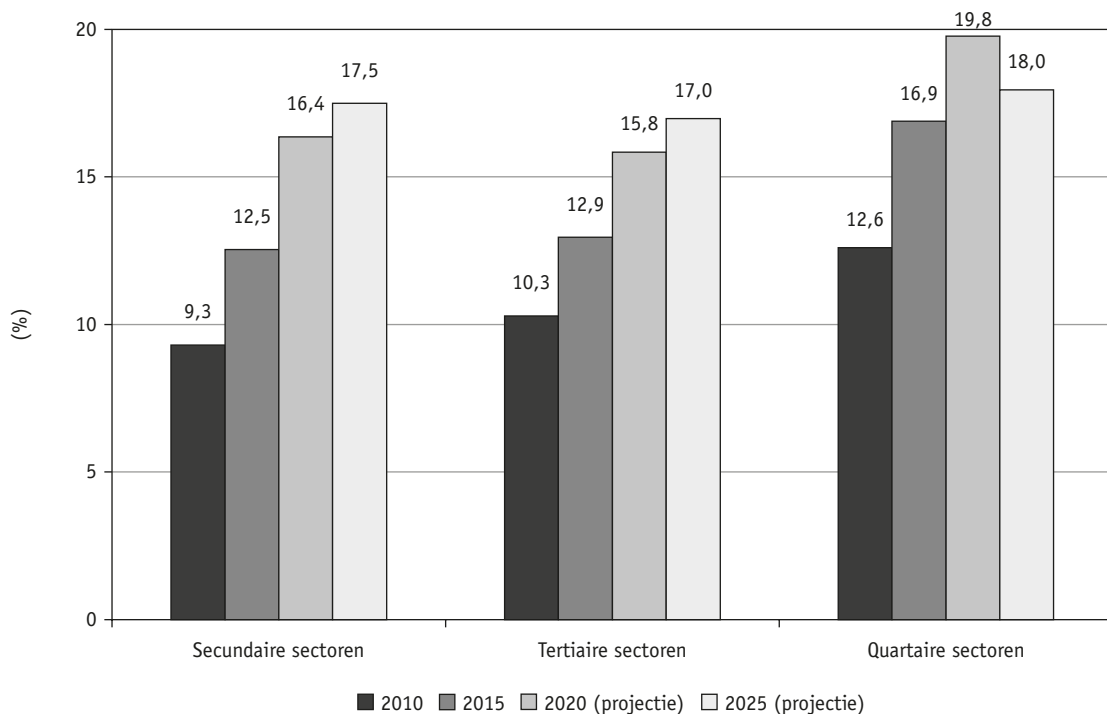
werknemers) – terechtkomt, waar meer uitstroom uit de arbeidsmarkt is.

Uit de figuur kunnen we daarnaast een krimp van de tewerkstelling in de secundaire sectoren afleiden, in de vorm van curves die steeds lager komen te liggen. Dat heeft te maken met de algemene daling van de tewerkstelling in de industriële sectoren tussen 2010 en 2015, een daling die we doortrekken in de projecties. De tertiaire en quartaire sectoren kennen daarentegen een doorlopende stijging van de totale tewerkstelling.

Aangezien we in deze bijdrage de focus willen leggen op de oudere leeftijdsgroepen, zoomen we in figuur 2 verder in op de 55-plussers van elke hoofdsector. Deze keer drukken we deze uit als een percentage ten opzichte van de totale tewerkstelling in de hoofdsector. De figuur geeft nog eens aan – zij het duidelijker – dat het percentage 55-plussers in de drie hoofdsectoren steeg tussen 2010 en 2015.

Figuur 2.

Percentage 55-plussers per hoofdsector (Vlaams Gewest; 2010, 2015, 2020 & 2025)

Bron: Projectiemodel sectoren o.b.v. RSZ, DIBISS, DWH AM&SB bij de KSZ (Bewerking Steunpunt Werk)

Ook tussen 2015 en 2020 projecteren we een duidelijke toename. Tussen 2020 en 2025 daarentegen, is de vergrijzing beperkter (secundaire en tertiaire sectoren) of is er zelfs een afname van het percentage 55-plussers (quartaire sectoren).

Anno 2015 lag het aandeel 55-plussers in de quaire sectoren (16,9%) nog duidelijk hoger dan bij de secundaire (12,5%) en tertiaire sectoren (12,9%). In de projectie van 2020 houdt dit verschil min of meer aan, maar in 2025 groeien de niveaus naar elkaar toe (tussen de 17 en 18%).

NACE-sectoren: weinig uitzonderingen op globaal beeld

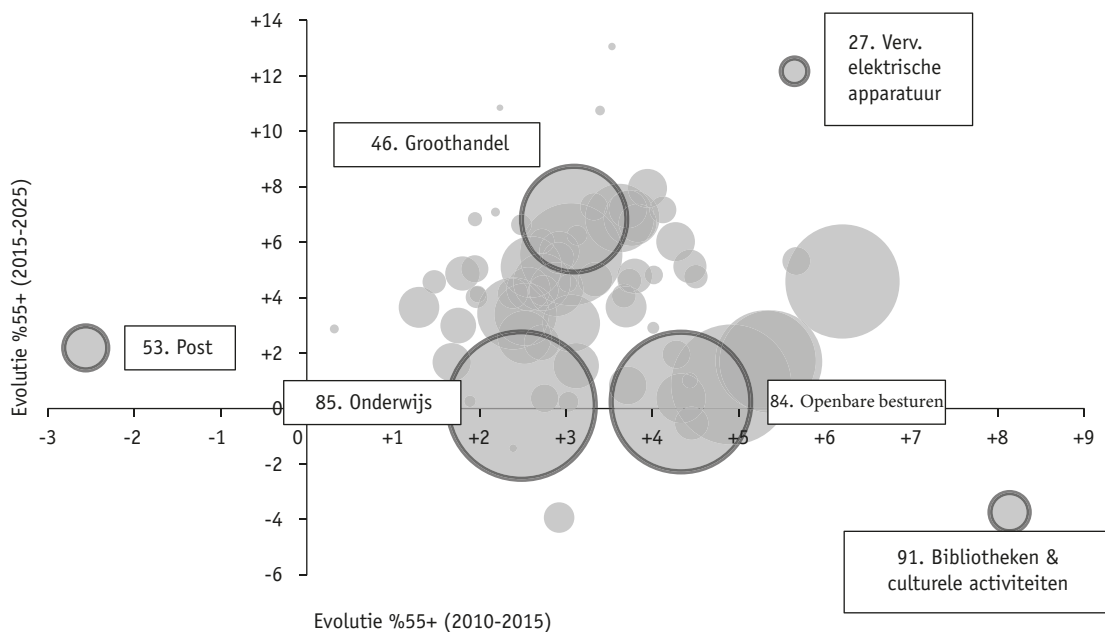
De analyses op het niveau van de hoofdsectoren geven al een aantal tendensen aan. In ons model ligt de focus evenwel op de specifieke sectoren. Daarom dat we in figuur 3 nader ingaan op de 73 NACE-sectoren. Op de horizontale as meten we

evolutive van het percentage 55-plussers in een sector tussen 2010 en 2015, uitgedrukt in procentpunten (ppt). Als een sector bijvoorbeeld in 2010 een aandeel van 10% 55-plussers had, en in 2015 een aandeel van 14%, geeft dit een evolutie van +4 procentpunten. Voor de projecties, die we op de verticale as weergeven, doen we hetzelfde, zij het dat we nu het verschil nemen over een periode van tien jaar (2015-2025). De grootte van de bellen wordt bepaald door het aantal 55-plussers van de sector anno 2015. Zo kunnen we achterhalen of het eerder de grotere of kleinere sectoren zijn die de sterkste evolutie kennen in 55-plussers.

Vooraleer we specifieke sectoren bespreken, gaan we in op het algemene beeld dat deze figuur ons schetst: de grote meerderheid van sectoren bevindt zich in het kwadrant rechts bovenaan. Dit betekent dat er zowel in de historische periode (2010-2015) als bij de projecties (2015-2025) een toename is van het percentage 55-plussers. Slechts enkele sectoren wijken van dit beeld af.

Figuur 3.

Verdeling van de sectoren volgens evolutie in het percentage 55-plussers (Vlaams Gewest; 2010-2015 & 2015-2025)

Noot: De grootte van de bellen wordt bepaald door het aantal 55-plussers van de sector anno 2015.

Bron: Projectiemodel sectoren o.b.v. RSZ, DIBISS, DWH AM&SB bij de KSZ (Bewerking Steunpunt Werk)

We hebben in de figuur een aantal sectoren uitgelicht, hetzij omdat we er opvallende evoluties voor kunnen optekenen, hetzij omdat het om relevante en grote sectoren gaat waarbij het interessant is om hun traject van naderbij te aanschouwen. Het gaat om een mix van secundaire, tertiaire en quartaire sectoren.

De eerste opvallende uitschieter is NACE-sector 53 'Posterijen en koeriers'. Het is de enige sector die tussen 2010 en 2015 een daling kende van het aandeel 55-plussers (-2,6 ppt). Dit was te wijten aan een duidelijk cohorte-effect. In 2010 kende deze sector een uitzonderlijk grote cohorte 55- tot 59-jarigen. Vijf jaar later waren de meeste onder hen uitgestroomd, waardoor er in totaal minder 55-plussers waren. Dit effect is uitgewerkt in de projectiejaren, zodat we dan wel een toename van het aandeel 55-plussers verwachten (+2,2 ppt).

Een andere uitschieter is NACE-sector 91 'Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten'. Over de periode 2010-2015 was er nog een relatief spectaculaire toename van het percentage 55-plussers (+8,1 ppt), terwijl we over de projectiejaren een daling zien (-3,7 ppt tussen 2015 en 2025). Het lijkt erop dat de babyboompiek van deze sector vijf jaar eerder ligt dan bij de meeste andere sectoren. Daardoor zijn er tussen 2010 en 2015 al veel 55-plussers bijgekomen. In 2015 nemen zij maar liefst 29,6% van de tewerkstelling in, het hoogste percentage van alle sectoren. In de eerstvolgende (projectie)jaren neemt dit nog lichtjes toe, om dan geleidelijk aan te dalen. Die daling maakt dat het percentage 55-plussers in 2025 (25,9%) lager ligt dan in 2015, maar dan nog is dit het hoogste percentage van alle sectoren.

De NACE-sector 27 'Vervaardiging van elektrische apparatuur' is dan weer een uitschieter doordat ze een zeer sterke vergrijzing kent in zowel de historische periode (+5,6 ppt) als de projectiejaren (+12,2 ppt). Het aandeel 55-plussers gaat er van 7,9% in 2010 naar 13,6% in 2015 tot 25,8% in 2025. Deze aanzienlijke toename is te wijten aan enerzijds omvangrijke cohorten die opschuiven naar oudere leeftijdsgroepen en anderzijds een tewerkstellingskrimp in de sector. In de historische periode nam de tewerkstelling jaarlijks gemiddeld met 5,9% af. In de projecties trekken we deze afbouw van de tewerkstelling door, wat maakt dat het aantal

55-plussers in 2025 niet veel hoger ligt dan in 2015 (respectievelijk 1047 en 1020 werknemers), maar dat hun aandeel in de tewerkstelling toch explosief is toegenomen.

De grootste sector onder de private diensten is de groothandel, met name NACE 46 'Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen'. Deze vertoont een zeer gelijkaardig patroon als de gemiddelde tertiaire sector (zie figuur 2), zij het dat de toename van het aandeel 55-plussers tussen 2015 en 2025 (+6,8 ppt) nog meer uitgesproken is. Volgens onze projecties bestaat anno 2025 19,7% van de werknemers in de Vlaamse groothandel uit 55-plussers. Dat komt neer op een goede 25 000 werknemers.

De twee grootste sectoren onder de publieke diensten (en meteen ook van alle sectoren) zijn het *onderwijs* (NACE 85) en de *openbare besturen* (NACE 84). Beide sectoren lijken de komende jaren geen extra vergrijzingsgolf te moeten verwachten, afgaande op de beperkte toename van het aandeel 55-plussers in de projectiejaren (respectievelijk +0,1 en +0,2 procentpunten tussen 2015 en 2025). In het onderwijs stijgt het aandeel van 15,0% in 2015 naar een hoogtepunt van 16,7% in 2020, maar nadien daalt dit weer om in 2025 te landen op 15,1%. Het onderwijs blijft wel de sector met het hoogste aantal 55-plussers. In 2025 zouden dat er iets meer dan 34 000 zijn. De openbare besturen startten in 2015 (en ook al in 2010) met een hoger percentage 55-plussers (19,9%) dan het onderwijs, nadien leggen ze een zeer gelijkaardige evolutie af, met uiteindelijk 20,2% of 27 500 55-plussers in 2025.

De sector 'Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten' en de onderwijssector springen er dus uit als sectoren met respectievelijk het hoogste aandeel en grootste aantal 55-plussers. De sectoren met het kleinste aandeel 55-plussers vinden we dan weer terug in (private) dienstensectoren met een 'jonger' profiel, zoals de productie van films en televisieprogramma's, het reclamewezen en sectoren met veel computerprogramma's, maar bijvoorbeeld ook in de luchtvaart. In deze sectoren was in 2015 minder dan 10% van de werknemers ouder dan 55 jaar, maar ook daar stijgt dit percentage gevoelig in de komende tien jaar.

Toenemende uitstroom

Voorlopig bevindt een groot aandeel van de baby-boomers zich nog bij de werkende bevolking, maar hun uitrede kondigt zich aan. Een steeds groter wordende groep van werknemers vat de laatste jaren van hun loopbaan aan en zal weldra in grote getale uitstromen. In deze sectie bekijken we in welke mate dit inderdaad het geval is voor de verschillende sectoren.

In ons model verstaan we onder uitstroom alle werknemers die tijdens een jaar de sector verlaten. Dit kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van pensioenering, jobmobiliteit, ontslag, sterfte of migratie. Personen die van job veranderen maar in dezelfde sector actief blijven, tellen we niet mee als uitstroom. Aangezien we hier specifiek de uitstroom van 55-plussers bekijken, kunnen we ervan uitgaan dat jobmobiliteit minder speelt en het grotendeels

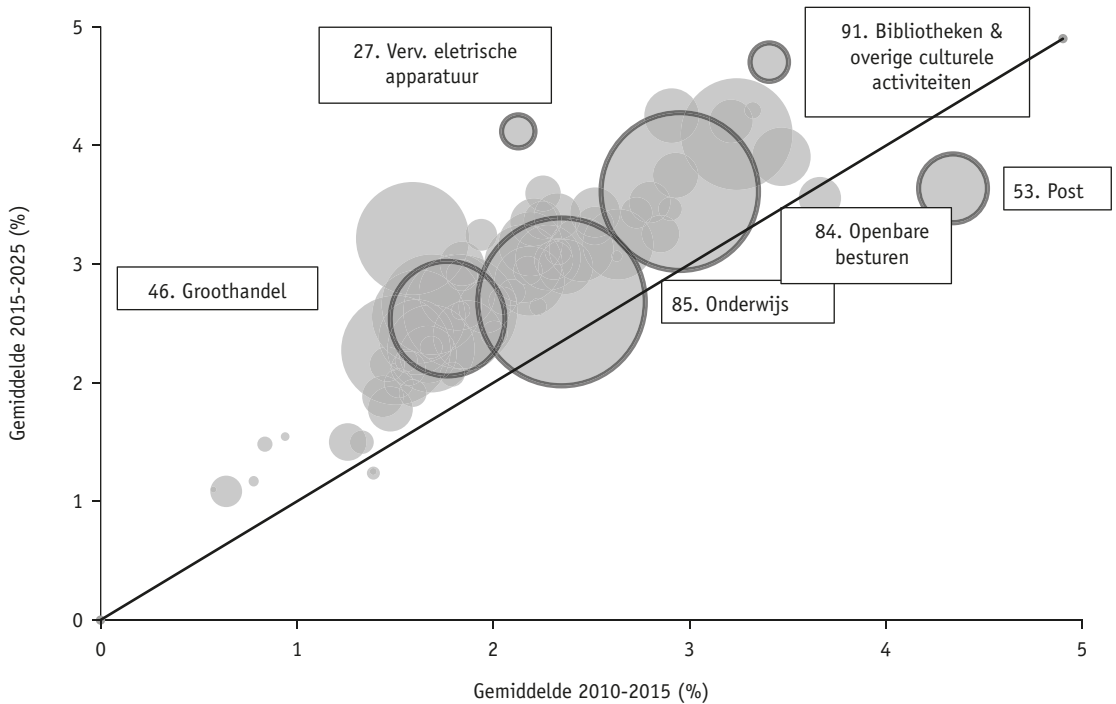
om uitstroom richting (vervroegd) pensioen, SWT, of eventueel invaliditeit gaat. Het gaat in elk geval om personen die niet langer actief zijn in de sector en al dan niet (afhankelijk van sectorale groei) dienen vervangen te worden door de sector.

In figuur 4 plaatsen we de sectoren volgens hun uitstroompercentage 55-plussers. Dit is de jaarlijkse uitstroom van 55-plussers, relatief ten opzichte van de totale sectorale tewerkstelling. Omdat de uitstroom van een sector sterk conjunctuurgebonden en daarom cyclisch is, hebben we gemiddeldes genomen over enerzijds de historische periode (2010-2015, af te lezen op de X-as) en anderzijds de projectiejaren (2015-2025, Y-as). Zo worden extremen ietwat afgevlakt.

Vrijwel alle sectoren bevinden zich boven de 45-graden lijn. Dit betekent dat we voor al deze sectoren in de nabije toekomst jaarlijks een hogere

Figuur 4.

Verdeling van de sectoren volgens uitstroompercentage 55-plussers (Vlaams Gewest; 2010-2015 & 2015-2025)

Noot: De grootte van de bellen wordt bij elke sector bepaald door het aantal 55-plussers dat uitstroomt (jaarlijks gemiddelde over de periode 2010-2015).

Bron: Projectiemodel sectoren o.b.v. RSZ, DIBISS, DWH AM&SB bij de KSZ (Bewerking Steunpunt Werk)

uitstroom van 55-plussers verwachten dan in het recente verleden. Slechts enkele sectoren ontsnappen hieraan, zoals de post- en koerierssector. De oorzaak van het afwijkend patroon van deze sector kaartten we al aan in de bespreking van figuur 3: door een duidelijk cohorte-effect was er reeds tussen 2010 en 2015 een uitzonderlijk sterke uitstroom van 55-plussers.

De grootte van de bellen in de figuur wordt deze keer bepaald door het aantal 55-plussers dat uitstroomt (jaarlijks gemiddelde over de periode 2010-2015). Hierbij speelt de omvang van de sector uiteraard een doorslaggevende rol. De grootste bel is wederom die van de onderwijssector. We verwachten over de projectiejaren een jaarlijkse uitstroom van gemiddeld zo'n 6000 55-plussers. Voor de historische periode 2010-2015 ging het gemiddeld om ongeveer 5000 55-plussers die jaarlijks uitstroomden.

Tot slot tonen we in figuur 5 het aandeel van 55-plussers in de totale uitstroom van de sectoren. Dit is de uitstroom over alle leeftijden heen, dus deze vat ook de uitstroom bij jongere leeftijdsgroepen (de min-55-jarigen). Die uitstroom kan bijvoorbeeld te maken hebben met jobmobiliteit tussen sectoren of met een krimp van de sectorale tewerkstelling. We beperken ons tot het niveau van

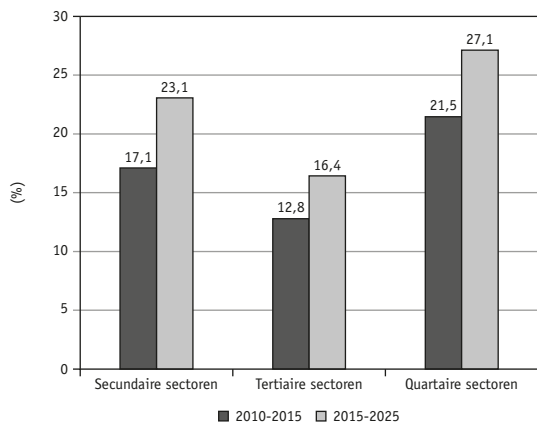
de hoofdsectoren omdat dit voldoende inzichten geeft voor het punt dat we nog willen maken. De figuur dient immers vooral ter nuancering van bovenstaande analyse met betrekking tot uitstroom: ook al is er extra uitstroom door vergrijzing, op sectorniveau is het aandeel van de 55-plussers in de totale uitstroom nog steeds beperkt. De rest van de uitstroom komt voornamelijk van sectormobiliteit van werknemers.

Vooral in de tertiaire sector ligt het aandeel van de 55-plussers in de totale uitstroom relatief laag, ook al steeg deze van gemiddeld 12,8% in de historische periode naar gemiddeld 16,4% in de projectiejaren. De andere uitstroom komt grotendeels van de hoge jobmobiliteit – vooral bij de jongere leeftijdsgroepen, denk maar aan de horecasector – in de private dienstensectoren, en dan hebben we de uitzendsector, wegens zijn uniek karakter, nog niet eens meegerekend.

In de quartaire sector ligt het aandeel van de 55-plussers in de totale uitstroom merkelijk hoger, maar dan nog gaat het om slechts 27,1% in de projecties (tegenover 21,5% in de historische periode). Dit hogere aandeel heeft te maken met het stabielere karakter van de publieke jobs (dus minder jobmobiliteit) en met het tewerkstellingsaandeel van de 55-plussers dat er hoger ligt. De secundaire sectoren nemen een tussenpositie in, met een gemiddeld aandeel van 17,1% over de periode 2010-2015 en 23,1% in de projectiejaren.

Figuur 5.

Aandeel 55-plussers in totale uitstroom per hoofdsector (Vlaams Gewest; 2010-2015 & 2015-2025)

Bron: Projectiemodel sectoren o.b.v. RSZ, DIBISS, DWH AM&SB bij de KSZ (Bewerking Steunpunt Werk)

Besluit

Bovenstaande analyses geven aan dat de vergrijzing van de werknemerspopulatie volop bezig is en dat deze zich nog even zal doorzetten om tegen 2020 stilaan af te zwakken in de meeste sectoren. Door de hervormingen van de uitredstelsels zal de uitstroom van veel 55-plussers een aantal jaren worden uitgesteld, maar uiteindelijk zullen ook zij de arbeidsmarkt verlaten. De vergrijzing zal dus in zowat alle sectoren tot extra uitstroom leiden. Toch blijkt ook uit onze analyses dat de sectoruitstroom van 55-plussers slechts een beperkt deel is van de totale uitstroom waar sectoren mee geconfronteerd worden. Anders gesteld: op sectorniveau zijn nog steeds veel meer uitstroombewegingen te wijten aan jobmobiliteit dan aan vergrijzing.

We constateerden verder dat de vergrijzing en de hieraan gerelateerde uitstroom een fenomeen is waar vrijwel alle sectoren mee te maken krijgen. Het specifieke vergrijzingspatroon zal evenwel van sector tot sector verschillen. Via de interactieve toepassing die we als Steunpunt Werk ter beschikking stellen op onze website (zie www.steunpuntwerk.be/sectorprojecties) kunnen de evoluties van elke sector nog meer in detail bekeken worden. In onze tool tonen we ook de resultaten van de andere component van het 'projectiemodel sectoren' die we hier niet besproken hebben: de totale aanwervingsbehoefte van een sector.

*Boie Neefs
Steunpunt Werk*

Noot

1. De primaire sector nemen we niet op omdat deze door zijn grillig verloop (seizoenseffecten) niet geschikt is voor projecties.

Bibliografie

Neefs, B., Herremans, W., & Sels, L. (2012). Vergrijzing in de sectoren. Waar is de nood aan vervanging het hoogst? *Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt WSE*, 22(4), 84-96. Leuven: Steunpunt Werk en Sociale Economie / Uitgeverij Acco.